

4

Tehnike i strategije pisanja (M11–13)

Pregled

Značaj kompetencija čitanja i pisanja je bespogovoran. Vladanje ovim kompetencijama i u prvom jeziku važan je preduslov istinske bilingvalnosti. Strategije i tehnike učenja su i za poboljšanje čitanja i pisanja od velike važnosti. A pošto su one manje-više nezavisne od jezika, odnosno, primenljive na sve jezike, kada ih uvedemo i uvežbamo u dopunskoj školi, one su korisne i u redovnoj školi, i obratno. Ideje o različitim aspektima pisanja nalaze se u prvom priručniku ove serije (Didaktički podsticaji „Poboljšanje pisanja na prvom jeziku“). U daljem tekstu se ograničavamo na savete za nalaženje i sistematizaciju ideja za pisanje uz pomoć clustera, mind-mapa i ceduljica, kao i na za ovu priliku prilagođena dva radna lista iz istog priručnika, koji služe kao potpora učenicima prilikom koncipiranja tekstova i rešavanja problema s pisanjem.

Preporuke za korišćenje

M11

M11 (Nalaženje ideja, planiranje tekstova pomoću „klastera“ (cluster), mind mapa i ceduljica): Sve tri tehnike, ali pre svega cluster i mind map, trebalo bi uvesti i isprobati uz jednu ili više konkretnih tema. Za metodu cluster bolje je uzeti neku fikcionalnu ili asocijativnu temu. Metoda mind mapa od samog početka vodi boljem strukturisanju, što je posebno primenljivo na nefikcionalne teme ili planiranje referata. Zamislivo je, međutim, takođe, prvo uz neku temu napraviti cluster, a zatim nastaviti metodom mind mapa.

Za prve pokušaje rada s obe metode nastavnici mogu učenike podeliti u parove i dati im da rade sa papirima A3-formata. Kao i kod svih drugih tehnika, i ovde treba govoriti o tome kakva su iskustva učenici stekli i u kojim kontekstima mogu koristiti ove nove tehnike.

M12 i M13

M12 (Planiranje, pisanje i prerađivanje teksta – korak po korak) i M13 (Rešavanje problema s pisanjem) predstavljaju prerađene radne listove 1 i 2 iz didaktičkog priručnika 1 serije „Materijali za nastavu maternjeg jezika u dopunskim školama“ („Poboljšanje pisanja na prvom jeziku“). Prvo treba raditi M12, a posle toga M13. Pre nego što ih učenici dobiju u ruke, poželjno je s njima govoriti o koracima u planiranju teksta i o problemima s pisanjem. Da bi se M12 konkretizovao, treba odabrati neku temu za pisanje uz koju se mogu objasniti i uvežbati pojedini koraci. Postupak treba obavezno ponoviti 2–3 puta. M13 (rešavanje problema s pisanjem) se učenicima može dati tokom prve pismene vežbe ili nakon nje, pri čemu takođe treba s učenicima porazgovarati.